

Muistutus koskien asemakaavaehdotusta Marian kasvuyrityskampus

20.1.2020

Osoite:

Helsingin kaupunki
Kirjaamo, PL 10, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Lähettäjä, muistutuksen laatija:

Puutarhataiteen seura r.y. Samfundet för trädgårdskonst r.f.

Kaupunkiympäristölautakunnalle 20.1.2020

Puutarhataiteen seura ry, Samfundet för trädgårdskonst rf on tutustunut asemakaavan muutosehdotukseen ja toteaa siitä muistutuksenaan seuraavaa

Uusi kasvuyrityskampus kaupunkirakenteessa

Helsingin kaupunki laatii omistamalleen, suojeltuja rakennuksia sisältävälle entiselle sairaalatontille asemakaavan muutoksen ”Pohjoismaiden suurinta kasvuyrityskampusta” varten. Sen tieltä siirretään suojelluksi määrätyt rakennukset puutarhaperintöineen. Kaavan suuri rakennustehokkuus ja eteläosan korkeat rakennusmassat erottuvat ympäristöstään silmiinpistäväällä tavalla. Korkea rakentaminen poikkeaa viereisistä vanhoista kortteleista ja alueen tyyppillisistä asemakaavaratkaisuista. Kaavoittajan yritys rinnastaa ratkaisua kauempana Ruoholahden ja Jätkäsaaren torneihin ei ole kaupunkikuvallisesti perusteltua.

Helsingin kaupunki on tällä kaavoitusperiaatteella jättänyt huomioimatta aikaisemmin hyväksymänsä puurakennuksien suojelumääräykset sekä sen, että Marian sairaalan kaakkoisalue on merkitty maisemakulttuurin kohteeksi osana hautausmaata, Lapinlahden sairaala-aluetta ja Ruoholahden villoja (kartta hel.fi).

Kun kaupungin museon lausunnon olennaisista seikoista ei ole välitetty, ollaan luomassa ennakkotapaus. Tällä ollaan avaamassa Pandoran lipas, jonka jälkeen näyttää siltä, että vuosikymmenien kuluessa noudatetut kaavoitusperiaatteet kantakaupungin alueella voidaan hylätä.

Historiallista vihreää sairaalaympäristöä hävitetään lupauksella kompensatiosta

Tehokkaasti rakennettavan (KTY-2) toimitilakorttelin tieltä poistetaan Marian sairaalan parhaiten säilynyt ympäristöhistoria puukujanteineen, vanhoine puineen ja maastonmuotoineen. Kompensaationa kaava määrää kattopuutarhoja 6–7 kerroksisille ”matalammille” rakennuksille. Korttelin keskelle esitetystä 9 metriä korkeasta lasikatteisesta keskeistilasta luvataan talvipuutarhaa, jonka tarkoituksena on kunnioittaa Marian sairaalan alkuperäistä viheraluetta. Se olisi avoinna toimitilojen aukioloaikoina. Tässä kaupungin kaavoitus on antanut rakentajan markkinointilupauksien ajaa kriittisen tarkastelun yli. Uusien kauppakeskusten kaltaiseksi muodostuva katettu tilasarja ei pysty toteuttamaan luvattua mielikuvaa sairaalahistorian puistokulttuurista. Voidaan myös kysyä, pystyykö se luomaan sellaista puoleensavetävyttä, jota kansainvälisen tason kohteelta odotetaan. Oslon, Amsterdamin, Berliinin kaltaisissa kasvuyrityskampuksissa korkeatasoisten ulkotilojen merkitys paikan identiteetin luojana on aina keskeinen ja tunnustettu.

Kaavaselostuksen väitteellä, että kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta luonnonympäristöön, vaikka alueelta poistetaan kaikki nykyinen kasvillisuus ja elollinen maa, perustuu virheelliseen luontokäsitykseen.

Suojeltuja rakennuksia siirretään

Rakentamisen syrjäyttämistä puurakennuksista kaksi esitetään siirrettäviksi alueen sisällä. Muiden rakennuksien siirtoa ei tule hyväksyä ennen kuin kun niille osoitettujen paikkojen soveltuvuus voidaan arvioida. Siirron vaikutukset tulevaan rakennuspaikkaan pitää sisällyttää kaavoitusprosessiin. Kaavaselistuksessa painotetaan pohjoisosan pihojen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämistä arvokkaine puineen, mitä Puutarhataiteen seura pitää hyvänä asiana.

Hulevedet

Umpeen rakennettavan eteläosan hulevesien käsittely esitetään käsiteltäväksi kattopuutarhoissa, mikä hoitaa vain hyvin pienen osan hulevesistä ja on toimiakseen teknisesti erittäin haastavaa. Pienen puistikon osoittaminen pohjoisosan hulevesien viivytysaltaalle on suhteessa läpäisemättömiin pintoihin mitoitukseltaan riittämätön ja siten aiheena kosmeettinen.

Baana monotonisemmaksi

Helsingin kaupunkistrategian mukaan *”Baanan ja Töölnlahden alueesta tehdään tasokas ja kansainvälisesti tunnettu kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymä”* (Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021). Baanan toiminnallinen merkitys on kiistaton, mutta esteettiset viihtyvyyssarvot kaipaavat parantamista. Jos tätä julkista kaupunkiakselia todella haluttaisiin kehittää, Marian sairaalan historiallinen miljöö olisi tunnistettu yhdeksi sen kehityspotentialiksi. Viisas ja kauas tähtäävä kaupunkisuunnittelu olisi ottanut tämän huomioon. Tämä ei tarkoittaisi luopumista eteläosan korttelin rakentamisesta.

Yhdenkin puutalon säilyttäminen paikallaan pihapiireineen ja liittäminen Baanaan toisi mahdollisuuden rikastuttaa putkimaista Baanaa (ja samalla yrityskampusta) viihtyisällä, vihreällä oleskelun osuudella. Sen sijaan asemakaavaehdotus on kaventamassa Baanan tilaa entisestään sillä seurauksella, että vilkkaan pyöräliikenteen reitti tulee siirtymään puolelta toiselle jalankulkijoiden turvallisuutta heikentäen. Tontin rajaa siirretään korkeiden rakennuksien vuoksi ja kaavan varjoanalyysi kertoo iltapäivävarjojen lankeavan kesälläkin yli Baanan, kapean mutta suosittu Työmiehenpuiston leikkipaikan sekä keväisin ja syksyisin myös Ruoholahden villoille. Kahvilat eivät ole tässä kapeassa iltapäivävarjon tilassa keino parantaa julkisen tilan laatua tai houkuttelevuutta, iltojen varjosta puhumattakaan.

Saapuminen ja sisäänkäynnit

Marian sairaalan historia tarjoaa arkkitehtonisesti arvokkaan sisäänkäynnin aukioineen pohjoisesta. Uusi Baanan yli johtava silta alueen keskelle on myös ratkaisuna tervetullut. Sen sijaan toimitilakortteliin etelästä, sataman ja lännen suunnasta tulijoille tarjoutuu karu näkymä ja kolkko saapuminen Porkkalankadun sillan alta pysäköintialueen ja saattoliikenteen halki takana oleville pieneen tilaan ahdetuille sisäänajoylehtyksille ja sisäänkäynneille. KTY-2 kaavan edustama arkkitehtuuri ei näytä ymmärtävän sisääntuloa paikkojen merkitystä identiteetintekijänä ja käyntikorttina.

Lopuksi

Muistutuksessa todettujen ja esiin tuotujen huomioiden takia Puutarhataiteen seura esittää, että kaavaehdotus palautetaan valmisteltavaksi tavalla, joka paremmin ottaa huomioon laajemman ympäristökokonaisuuden kulttuurihistorialliset arvot ja avaa sairaala-alueen piha-alueet paremmin Baanan kulkuväylän käyttäjille sekä kaikille kaupunkilaisille.

Puutarhataiteen seura ry, Samfundet för trädgårdskonst rf on vuonna 1997 perustettu yhdistys. Seuran tarkoituksena on puutarhataiteen tukeminen ja edistäminen sekä suomalaisen puutarhakulttuuriperinnön vaaliminen.